

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Se vedlagte adresseliste

Deres ref

Vår ref
08/00648-1

Dato **20 AUG. 2008**

Nordkraft Vind AS - Vindkraftverk på Nygårdsfjellet i Narvik kommune i Nordland - trinn 2

I

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) meddelte i vedtak av 20.12.2006 Nordkraft Vind AS konsesjon for bygging og drift av vindkraftverket på Nygårdsfjellet – trinn 2 på nærmere angitte vilkår. NVE ga i eget brev av samme dato Nordkraft ekspropriasjonstillatelse i forbindelse med bygging og drift av det omsøkte vindkraftverket.

NVEs vedtak ble påklaget av Norges Miljøvernforbund ved brev av 24.01.2007, Statskog SF ved brev av 02.02.2007, Landsorganisasjonen Stopp raseringen av Kysten ved brev av 01.02.2007, Narvik og Omegn jeger- og fiskerforening ved brev av 05.01.2007 og Øvre Jernvatn, Cirkelen og Skogvassdalen hytteforeninger v/advokat Navjord ved brev av 02.02.2007.

Tinja AS v/Odd Stormo påklaget også vedtaket, men klagen ble avvist av NVE på bakgrunn av at NVE ikke anså at kravene til rettslig klageinteresse var oppfylt. Avvisningsvedtaket ble ikke påklaget.

NVE fant ikke grunnlag for å endre eller oppheve sine vedtak om anleggskonsesjon og ekspropriasjonstillatelse, og saken ble derfor oversendt departementet for sluttbehandling ved brev av 10.07.2007.

Riksantikvaren har innsigelse til kommunens reguleringsplan for vindkraftverket på grunn av påvirkning på kulturminner i nærområdet. Denne saken behandles av Miljøverndepartementet etter plan- og bygningsloven.

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
<http://www.oed.dep.no/>

Kontoradresse
Einar Gerhardsens plass 1

Telefon
22 24 90 90
Org no.
977 161 630

Energi- og
vannressursavdelingen
Telefaks
22 24 95 68

Saksbehandler
Inge Magnus Evja
22 24 63 52

II

Nordkraft Vind AS (Nordkraft) søkte 07.04.2006 om anleggskonsesjon etter energiloven for bygging og drift av Nygårdsfjellet vindkraftverk trinn 2 på Nygårdsfjellet i Narvik kommune.

Det omsøkte vindkraftverket vil ha en samlet installert effekt på 40 MW. Det er søkt om en fleksibel utbyggingsløsning avhengig av hvilke vindturbiner som vil være tilgjengelige på markedet ved utbyggingstidspunktet. Nominell effekt for hver vindturbin vil være mellom 2,3 og 4,5 MW, slik at vindkraftverket ved valg av turbiner vil bestå av mellom 8 og 11 vindturbiner.

Det er planlagt et internt veinett mellom vindturbinene og 22 kV jordkabler som i det vesentligste vil følge dette veinettet frem til den planlagte transformatorstasjonen.

Nygårdsfjellet vindkraftverk trinn 2 vil komme i tillegg til trinn 1 som allerede er bygd og består av tre vindturbiner på til sammen 6,9 MW installert effekt.

Det ble også søkt om ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse for det tilfelle at minnelig avståelse av rettigheter til grunn ikke kunne oppnås.

Nordkraft søkte også om bygging og drift av en transformatorstasjon i tilknytning til vindkraftverket og en 9,5 kilometer lang 132 kV kraftledning fra eksisterende sentralnettsledning i bygda Hergot og opp til vindkraftverket. Dette er imidlertid ikke en del av klagesaken, da kraftledningen bare ble påklaget av Tinja AS v/Odd Stormo. Denne klagen ble avvist. NVEs vedtak hva angår kraftledningen er derfor endelig.

Olje- og energidepartementet foretok befarings på Nygårdsfjellet og holdt møte i rådhuset i Narvik den 02.10.2007. På møtet deltok blant annet representanter fra klagerne, Riksantikvaren, fylkeskommunen, kommunen, utbygger og Miljøverndepartementet.

III

Klagerne har i det vesentligste anført følgende:

Norges Miljøvernforbund viser til Riksantikvarens oppfatning om at vindkraftverket vil ha et svært stort konfliktpotensiale med hensyn til landskap, kulturminner og kulturmiljø. Konsesjonen vil bryte med Landskapskonvensjonen og vil ha et stort konfliktpotensial med hensyn til biologisk mangfold. Det har ikke blitt foretatt kartlegging av flaggermus, noe som er i strid med en av de regionale avtalene under Bonn-konvensjonen. Friluftslivet vil også bli skadelidende. Det vises videre til at flere hytter får støybelastning som vil kunne bli svært plagsom.

NVEs vedtak bryter med "føre- var"-prinsippet i Agenda 21 (Rio-erklæringen) ved å ikke ta hensyn til forskning som går imot vindkraftutbygging.

Landsorganisasjonen Stopp rasering av Kysten (SRAK) mener NVEs vedtak er svakt begrunnet, ikke godt nok opplyst og preget av feilvurderinger ved en gjennomgang av bl.a. kostnadsberegningene, kulturminner og kulturmiljø, inngrepsfrie naturområder, naturmiljø og fauna, friluftsliv, reiseliv, støy og driftssikkerhet.

SRAK mener gode vindressurser og lokal kraftbalanse er ensidig vektlagt. Heller ikke er det synliggjort at fordelene ved utbyggingen er større enn ulempene. Videre viser SRAK til at Narvik-regionen er svært utbygd når det gjelder vannkraft og produserer mye mer kraft enn forbruket tilsier. Tålegrensen derfor nådd og en utbygging i tråd med planene vil ødelegge noen av de siste og uberørte naturområdene i Narvik kommune.

Etter SRAKs oppfatning bryter prosjektet med flere konvensjoner, lover og regler, samt ulike retningslinjer. SRAK slutter seg til innsigelser, innspill og uttalelser med hensyn til kulturminner, kulturmiljø og naturmiljø fra blant annet Riksantikvaren, fylkesmannen i Nordland, Nordland fylkeskommune, Falstadsenteret, Miljøvernforbundet, Naturvernforbundet i Narvik, Narvik og Omegn jeger- og fiskerforening og Hytteforeningene.

Narvik og Omegn Jeger- og Fiskerforening (NOJFF) viser til at området rundt det planlagte vindkraftverket er kjerneområdet for friluftsliv, jakt og innlandsfiske i Narvik kommune. Nærområdet ved vindkraftverket blir brukt som inngangsportal til bruken av det større området og hytter som foreningen disponerer. Videre mener NOJFF at adkomstveiene til vindmøllene ikke vil ha noen positiv effekt for friluftslivet, da det i dag er god tilgjengelighet til området.

NOJFF erfarer med dagens tre vindturbiner at det til tider er høy lavfrekvent støy i nærområdet og frykter at det blir en forverring ved en utvidelse av vindkraftverket. Ifølge NOJFF ligger dagens vindturbiner akkurat under "horisonten" fra betydelige områder blant annet på Haugfjell. Det er viktig å beholde områdene uten ytterligere inngrep som forringer fjellområdene. En utvidelse av vindmølleparken vil i den sammenheng være uheldig.

Etter NOJFFs oppfatning er ikke virkningene for fugl godt nok kartlagt i NVEs konsesjonsbehandling og de stiller spørsmål ved at NVE overprøver statlige fagetaters vurdering av konflikten i forholdet til kulturminner.

Øvre Jernvatn, Cirkelen og Skogvassdalen hytteforeninger v/advokat Navjord (hytteforeningene) mener at saken ikke er tilstrekkelig opplyst, at NVE derfor har bygget vedtaket på mangelfullt grunnlag i tillegg til at NVE har bygget på uriktig rettsforståelse i skjønnsutøvelsen. Hytteforeningene mener derfor at konsesjonsvedtaket bør omgjøres eller kjennes ugyldig.

NVEs overprøving av fagmyndigheters vurderinger, bør etter hytteforeningenes oppfatning begrunnes nærmere. Dersom NVEs vurderinger står seg har tematiske konfliktvurderinger ikke noe realitetsinnhold.

Slik hytteforeningene ser det har NVE ikke satt seg tilstrekkelig inn i problematikken angående kulturminner og kulturmiljøer, og viser til at NVE ikke har tatt hensyn til blant annet skytestillinger, og lagt til grunn en snever fortolkning av hva som blir direkte berørt av tiltakene.

Hytteforeningene slutter seg til klagen fra Narvik og omegn jeger- og fiskeforening.

Statskog SF viser til at de eier 1/3 av arealet som trengs for utbyggingen og motsetter seg ekspropriasjon av dette arealet. Statskog ønsker selv å bygge ut vindkraft på egen eiendom og har sendt inn melding til NVE om vindkraftplaner for dette området. Statskog SF kan ikke se noen samfunnsmessige fordeler ved at Nordkraft Vind AS får bygge ut vindkraft på deres grunn, fremfor at foretaket gjør det selv.

IV

Olje- og energidepartementet vil på bakgrunn av sakens dokumenter og det som fremkom på befaringen 02.10.2007 bemerke følgende:

Innledningsvis vil departementet påpeke at et forvaltningsorgan ikke har noen plikt etter forvaltningsloven § 25 til å imøtegå alt det en part har anført. Departementet vil ta for seg klagernes anførsler ut fra sakens viktighet og det som ellers er nødvendig for å begrunne avgjørelsen i saken.

I vurderingen av om konsesjon skal gis etter energiloven må fordelene og ulempene ved det omsøkte tiltak veies opp mot hverandre.

Helhetlig vurdering av vindkraftutbygging

Regjeringen har som mål å tilrettelegge for økt utbygging av miljøvennlig vindkraft.

Forholdet til natur og miljø i saker om bygging av vindkraftverk står sentralt i NVEs konsesjonsbehandling etter energiloven med tilhørende konsekvensutredning og gjennom kommunale vedtak av reguleringsplan etter plan- og bygningsloven. Plan- og konsesjonsbehandlingen med konsekvensutredningsprosess gir den nødvendige helhet og oversikt når det nå skal tas endelig standpunkt til dette vindkraftverket. Denne grundige behandlingsformen er med på å sikre at vindkraftutbyggingene skjer innenfor miljømessig akseptable rammer.

Det er utarbeidet nasjonale retningslinjer for planlegging og lokalisering av vindkraftverk. Selv om NVEs vedtak ble fattet i tid før retningslinjene ble vedtatt

sommeren 2007, legger departementet retningslinjene til grunn som del av beslutningsgrunnlaget i klagebehandlingen.

Konvensjoner og folkerettslige forpliktelser

Departementet har merket seg at flere av klagerne påberoper brudd på ulike konvensjoner. Departementet har i det etterfølgende vurdert de temaene som er knyttet til de anførte konvensjonene, og kan ikke se at etableringen av Nygårdsfjellet vindkraftverk vil innebære brudd på noen av de nevnte konvensjonene.

Landskapsmessige virkninger

Når det gjelder de landskapsmessige virkninger, har departementet merket seg at de omsøkte vindturbinene vil kunne bli inntil 150 meter høye. Vindturbinene er store konstruksjoner, og turbinene er godt synlige fra omkringliggende områder. I tillegg plasseres vindturbinene på opphøyede partier i landskapet, noe som forsterker virkningen. Samtidig ligger det en del høyere fjell omkring som igjen demper den visuelle effekten. Departementet konstaterer at selve vindkraftverket ikke vil påvirke villmarkspregede naturområder.

Siden det allerede står tre vindturbiner på stedet i dag, vil ikke selve området hvor vindturbinene vil være synlige fra, øke i nevneverdig grad. Inntrykket av vindkraftverket vil imidlertid endre seg, og særlig nærvirkningene må antas å bli dominerende. Det siste vil ha negativ betydning for nærliggende fritidsbebyggelse.

Departementet finner at den negative landskapseffekten av utbygging av vindkraftverket ikke er et avgjørende moment mot gjennomføring av tiltaket. I den forbindelse viser departementet til at landskapsvirkningene etter vurderingen til Direktoratet for naturforvaltning (DN) ligger på et moderat nivå. Det legges derfor ikke avgjørende vekt på konsekvensene for landskap i denne saken.

Biologisk mangfold

Det påpekes av Norges Miljøvernforbund at flere arter som er oppført på den nasjonale rødlisten over truede arter i Norge kan bli påvirket av en utvidelse av vindkraftverket. Det vises i den forbindelse til at rødlisten er blitt oppdatert etter at konsekvensutredningen har blitt utført.

Olje- og energidepartementet viser her til de vurderingene som har blitt gjort av NVE, hvor det påpekes at NVE var kjent med innholdet i den nye rødlisten før de fattet sitt vedtak. NVE viser til at det har blitt foretatt en rekke registreringer av vår- og høsttrekkende fugler, uten at noen stor trekkaktivitet har blitt påvist. Når det gjelder flaggermus viser departementet til de opplysninger NVE har innhentet med hensyn til hvilke flaggermusarter som er registrert så langt nord i Norge. Det fremkommer at det gjelder kun en art (Nordflaggermus), og den har ikke rødlistestatus.

Departementet mener på denne bakgrunn at det ikke er grunnlag for tvil om at beslutningsgrunnlaget er tilstrekkelig når det gjelder biologisk mangfold. Etter

departementets vurdering er de negative konsekvenser for biologisk mangfold relativt beskjedne.

Støy

Flere av klagerne uttrykker bekymring for støy fra vindturbinene, dette gjelder særlig hytteeierne i området.

Tiltakshaver har fått utført støyberegninger både i konsekvensutredningen og i en tilleggsutredning. Utredningene er utført etter Miljøverndepartementets retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442). Departementet mener at støyproblematikken er godt nok utredet til å fatte de nødvendige beslutninger i saken.

Departementet ser det som uheldig at det er tre hytter etter beregningene som vil kunne få støynivåer som ligger over de anbefalte grenseverdiene. Størstedelen av hyttebebyggelsen er imidlertid innenfor de anbefalte verdiene. Departementet kan ikke se at den påviste overskridelsen av de anbefalte grenseverdiene for støy for et fåtall hytter tilsier at enkelte vindturbiner etter en helhetsvurdering bør fjernes for å redusere støynivået under grenseverdien for de samme hyttene. Departementet ser det slik at støy ikke vil være avgjørende når det skal foretas en avveining av fordeler og ulemper i klagesaken. Departementet viser for øvrig til at Narvik kommune i reguleringsplanen har gitt reguleringsbestemmelser om støy som skal ivaretas før vindturbinene kan settes i drift.

Friluftsliv

Det omkringliggende området kan etter departementets syn fremstå som et forholdsvis urørt område til tross for vassdragsreguleringer, veianlegg, kraftledninger og hyttebebyggelse i tillegg til de tre allerede oppførte vindturbinene. Tiltaket vil kunne redusere opplevelsesverdien for utøvere av friluftsliv i dette området. Det er særlig brukerinteresser som er opptatt av å oppleve stillhet og urørt natur, og hytteeierne i området, som vil bli negativt påvirket av vindkraftverket. Samtidig vil departementet påpeke at det er god tilgang på alternative friluftsområder i nærheten. Departementet kan samlet sett ikke se at de negative virkningene for friluftinteressene eller opplevelsesverdien kan tillegges avgjørende vekt.

Kulturmiljø og kulturminner

Departementet har merket seg at det ikke er registrert kjente automatisk fredede kulturminner innenfor planområdet til vindkraftverket. Potensialet for funn av hittil ukjente automatisk fredede kulturminner vurderes som middels.

Som tidligere nevnt har Riksantikvaren fremmet innsigelse til kommunens reguleringsplan for vindkraftverket på grunn av visuell påvirkning på kulturminner i nærområdet. I den tematiske konfliktvurderingen vurderer Riksantikvaren at vindkraftanlegget vil være i svært stor konflikt med en verdig opplevelse og formidling av historien til fangeleiren fra 2. verdenskrig ved Øvre Jernvann. Departementet viser her til Miljøverndepartementets avgjørelse i innsigelsessaken, hvor det fremgår at

vindkraftverket i planlagt form vurderes som akseptabelt. Hensynet til den visuelle påvirkningen på kulturminnene i området kan derfor ikke tillegges avgjørende betydning når det skal tas avgjørelse i denne klagesaken.

Forsyningssikkerhet og kraftbalanse

Departementet har merket seg at det har blitt stilt spørsmål ved behovet for ny kraftproduksjon i området. Hytteforeningene påpeker at Narvikområdet har et kraftoverskudd, da det i kommunen produseres 4-5 ganger mer kraft enn det forbrukes. Det hevdes derfor at det er et kraftoverskudd i Ofoten.

Departementet vil vise til at Statnett har uttalt at begrepet Ofoten-området i praksis betyr sentralnettet mellom Ofoten transformatorstasjon og Kvandal transformatorstasjon. Det nettekniske Ofoten-begrepet inkluderer, i følge Statnett, også områdene Lofoten, Vesterålen og Harstad-området. NVE understreker at Ofoten-området både har et kraftunderskudd og ledig nettkapasitet for innpass av Nygårdsfjellet vindkraftverk, trinn 2. På denne bakgrunn er departementet av den oppfatning at etableringen Nygårdsfjellet vindkraftverk vil bidra til å øke forsyningssikkerheten regionalt.

Klagen fra Statskog SF

Departementet viser til at det ikke foreligger konsesjonssøknad fra Statskog SF som oppfyller kravene i energiloven og energilovforskriften.

Når det gjelder spørsmålet om ekspropriasjon, har departementet merket seg klagers redegjørelse for de samtaler som har vært ført i tråd med oreigningslova § 12.

Departementet peker videre på at det i henhold til samme lovs § 2 første ledd nr. 19, jf. andre ledd på vanlig måte er foretatt en avveining av fordeler og ulemper som grunnlag for vedtak om tvangsavståelse slik det fremgår av avgjørelsen i klagesaken her.

Klagerens anførsler tas på denne bakgrunn ikke til følge.

Detaljplan

Av anleggskonsesjonens punkt 12 fremgår det at dersom tiltakshaver, etter å ha gjennomført eventuelle detaljerte vindmålinger og simuleringer, ønsker å endre turbinplasseringer og internveier, skal dette fremlegges i en detaljplan etter energiloven. Dersom valg av leverandør/turbinstørrelse medfører endringer av tiltaket slik det er spesifisert i anleggskonsesjonen, skal også dette legges frem i en detaljplan. Eventuell detaljplan skal utarbeides i nært samarbeid med Narvik kommune og forelegges NVE før anleggsarbeidene igangsettes.

Departementet forutsetter, jf. retningslinjene for planlegging og lokalisering av vindkraftverk, at en eventuell detaljplan samordnes med kommunens bebyggelsesplan og legges frem som ett felles dokument.

Departementet vil påpeke at endringer av tiltaket og endringenes eventuelle virkninger på andre allmenne og private interesser må avklares som ledd i arbeidet med en slik detaljplan.

Olje- og energidepartementet har foretatt en samlet vurdering av alle de anførte ulempene ved en utbygging av vindkraftverket på Nygårdsfjellet. Ulempene er vurdert opp mot fordelene ved å få på plass et vindkraftverk med et tilskudd av ny fornybar energi med en samlet installert effekt på 40 MW. Utbyggingen vil bidra til å nå de målsetninger som er fastsatt gjennom behandlingen i Stortinget av St.meld. nr. 29 (1998-99) Om energipolitikken, jf. Innst. S. nr. 122 (1999-2000). Departementet har særlig lagt vekt på de fordeler en utvidelse av et eksisterende anlegg har med nærhet til eksisterende infrastruktur. Departementet har også merket seg at Narvik kommune har vedtatt reguleringsplan i samsvar med det tiltak NVE har gitt konsesjon til.

Departementet kan etter en helhetsvurdering ikke se at ulempene tilknyttet vindkraftverket er av en slik art at de på noen måte overstiger fordelene ved å få etablert det omsøkte vindkraftverket.

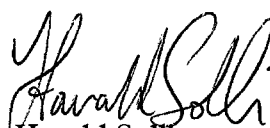
Ut fra de foreliggende opplysninger har departementet etter en helhetsvurdering kommet til at de samfunnsmessige fordeler som vinnes ved anlegget utvilsomt må antas å være overveiende i forhold til de skader og ulemper som påføres andre. Departementet har på denne bakgrunn kommet til at NVEs vedtak av 20.12.2006 om ekspropriasjonstillatelse og om anleggskonsesjon skal stadfestes.

Det gjøres oppmerksom på at departementets avgjørelse er endelig og ikke gjenstand for klage, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd første punktum.

Behandlingen av søknaden om forhåndstiltredelse stilles i bero inntil eventuelt skjønn er begjært, jf. oreigningsloven § 25 første ledd annet punktum.

Etter fullmakt

P. H. Høisveen
ekspedisjonssjef

Harald Solli
avdelingsdirektør

Kopi: Riksantikvaren
Miljøverndepartementet
Narvik kommune

Adresseliste

Nordkraft Vind AS; Postboks 55; 8501 Narvik

Landsorganisasjonen Stopp raseringen av Kysten; Moloveien 2; 6083 Gjerdsvika

Norges Miljøvernforbund; Skuteviksbodene 24; 5035 BERGEN

Statskog SF; 8656 MOSJØEN

Narvik og Omegn Jeger- og Fiskeforening; Postboks 536; 8507 Narvik

Øvre Jernvatn, Cirkelvatn og Skogvassdalen hytteforeninger; v/advokat Navjord;
Postboks 624; 8508 Narvik